

Sygn. akt III AUa 1536/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Pietrzak (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Ansion SSA Tadeusz Szweda
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2017r. w Katowicach

sprawy z odwołania (...) S. A. w G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

przy udziale zainteresowanych Syndyka Masy Upadłości (...) (...) + B. + (...) Sp. z o.o. w upadłości w O., M. G., P. M.

o objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. oraz osoby zainteresowanej Syndyka Masy Upadłości (...) (...) + B. + (...) Sp. z o.o. w upadłości w O.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej z dnia 7 czerwca 2016r. sygn. akt VI U 43/16

1. z apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.-

Białej zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie;

2. odrzuca apelację Syndyka Masy Upadłości (...)

(...) + B. + (...) Sp. z o.o.

w upadłości w O..

/-/SSA J. Ansion /-/SSA J. Pietrzak /-/SSA T. Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1536/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 października 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. stwierdził, że P. M. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od 1 września 2011r.

do 30 listopada 2012r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) S.A. w G..

Organ rentowy podał, że w związku z przeprowadzonym postępowaniem wyjaśniającym ustalono, iż P. M. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego:

1. w okresie od 1 września 2011r. do 30 kwietnia 2012r. jako pracownik Centrum (...) z pracowniczym kodem tytułu do ubezpieczeń;

2. od 1 maja 2012r. do 31 października 2012r. przez (...) Spółkę z o.o. z jako pracownik;

3. od 1 listopada 2012r. do 30 listopada 2012r. przez (...) (...) + H. + B. + (...) Spółkę z o.o. z siedzibą w O. jako pracownik.

Wskazał, że z umów porozumienia z 1 sierpnia 2011r., 1 grudnia 2011r. (i aneksu do niej) i 31 października 2012r. wynika, iż usługobiorca nie przekazał usługodawcy wraz z wykonawcami żadnego majątku swojego przedsiębiorstwa, lecz jedynie zadania i kompetencje do realizacji - poprzedników pracowników „wykonawców” przejętych w oparciu o przepis art. 23¹ kp.

Płatnik zatrudniał pracowników i zleceniobiorców bezpośrednio w (...) S.C., a po jej przekształceniu z dniem 7 listopada 2011r. w (...) S.A. oraz za pośrednictwem firm outsourcingu kadrowo-płacowego, tj. Centrum (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o., (...) (...) + H. + B. + V., Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o., a obecnie (...) Sp. z o.o. Agencja Pracy (...) według wskazanych umów o współpracy, umów porozumienia oraz aneksów do nich.

Spółka (...) wyrejestrowała pracowników z ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Zostali oni zgłoszeni przez nowego pracodawcę do tych ubezpieczeń.

Według wyjaśnień płatnika, pracownicy przejęci przez firmy outsourcingu kadrowo -płacowego byli oddelegowani do świadczenia pracy na rzecz (...) S.A. w tym samym miejscu pracy, na tych samych stanowiskach z wynagrodzeniem ustalonym przez pierwszego pracodawcę z tym samym zakresem obowiązków. Dla pracowników nic się nie zmieniło prócz nazwy pracodawcy. Wraz z przekazaniem pracowników przekazano całą dokumentację kadrowo-płacową, tj. akta osobowe, badania lekarskie, przeszkolenia BHP, wnioski urlopowe, zwolnienia lekarskie. Rozliczenie między (...) a firmami outsourcingu kadrowo -płacowego dokonywano w ten sposób, że na koniec miesiąca następowało zatwierdzenie list obecności przez (...) S.A. Na tej podstawie naliczana była lista płac, która stanowiła podstawę do wystawienia faktury VAT. Zdaniem organu rentowego firmy przejmujące świadczyły jedynie usługi w zakresie prowadzenia dokumentacji pracowniczej i płacowej jako firma zewnętrzna na zasadach właściwych dla tzw. biur rachunkowych - nie stając się pracodawcami.

Zgłoszenie P. M. do ubezpieczeń społecznych przez Centrum (...), (...) Spółkę z o.o., (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o. było nieuzasadnione, gdyż faktycznym pracodawcą nadal była (...) S.A.

W odwołaniu od tej decyzji (...) S.A. w G. domagała się jej zmiany i stwierdzenia, że P. M. nie podlega w okresie od 1 września 2011r. do 30 listopada 2012r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako jej pracownik.

Obszernie uzasadniając swoje stanowisko zarzuciła naruszenie przepisów art. 23¹ kp, art. 28 w związku z art. 180 kpa, art. 7 kpa oraz art. 77 § 1 kpa.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podnosząc okoliczności wskazane w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 7 czerwca 2016r., sygn. akt VI U 43/16 Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że P. M. nie podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik u płatnika składek (...) S.A. w G. w okresie od dnia 1 września 2011r. do dnia 30 listopada 2012r. (pkt 1) oraz zasądził od organu rentowego na rzecz Spółki kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Na podstawie akt organu rentowego oraz przesłuchania P. M. i A. G. (1) - prezesa odwołującej się, Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 1 sierpnia 2011r. we W. została zawarta pomiędzy (...) S.C. A. G., T. K., a Centrum (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. umowa o świadczenie usług, na mocy której Spółka przekazała swoich pracowników zgodnie z art. 23¹ kp firmie outsourcingowej Centrum (...) Sp. z o.o. Byli to: M. K. (1), I. T., P. K., M. Z., A. N., J. D., I. S., A. K., A. D., E. W., M. S., R. B..

W dniu 1 września 2011r. A. G. (1) został zatrudniony przez Centrum (...) na podstawie umowy na czas nieokreślony na stanowisku dyrektora generalnego w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 1.000 zł brutto. Do rozwiązania umowy o pracę doszło na mocy porozumienia stron z dniem 31 sierpnia 2013r.

Podał nadto Sąd, że (...) S.A. powstała w wyniku przekształcenia w dniu 20 października 2011r. Spółki cywilnej (...). G., T. K., K. S., T. S., K. B., T. G., M. K..

W dniu 1 grudnia 2011r. pomiędzy Spółką cywilną (...) z siedzibą w D., a (...) Sp. z o.o. we W. została zawarta umowa o świadczenie usług na czas określony, tj. do 31 lipca 2014r. Następnie na mocy porozumienia z dnia 31 października 2012r. pomiędzy (...) S.A. z siedzibą w G., (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W., (...) (...) + H. + B. + V. Sp. z o.o. dotychczasowy pracodawca (...) Sp. z o.o. przekazała (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o. wszystkich swoich pracowników z dniem 1 listopada 2012r.

Przez cały okres obowiązywania umów o świadczenie usług, rozliczenia pomiędzy odwołującą się, a firmami Centrum (...), R. i (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o. dokonywano w następujący sposób: na koniec miesiąca następowało zatwierdzenie list obecności przez spółkę (...) S.A., na tej podstawie naliczana była lista płac, która stanowiła podstawę do wystawienia faktury VAT.

Dalej Sąd Okręgowy ustalił, że P. M. została zatrudniona przez Centrum (...) Sp. z o.o. w dniu 1.09.2011r. w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony na stanowisku pracownika biurowego - dział importu z wynagrodzeniem 1.800 zł brutto.

Do jej obowiązków należało dokonywanie zamówień, koordynowanie zamówień, sprowadzanie do Polski zamówionych towarów oraz kontakt z urzędem celnym.

Na podstawie art. 23¹ kp. P. M. została przekazana przez Centrum (...) Sp. z o.o. do (...) Sp. z o.o. , a następnie R. przekazał (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o.

Do rozwiązania umowy o pracę doszło za wypowiedzeniem złożonym przez pracodawcę.

Po rozwiązaniu umowy o pracę P. M. rozpoczęła prowadzenie własnej działalności gospodarczej, która jest obecnie zawieszona w związku z podjęciem pracy na podstawie umowy o pracę.

P. M. nigdy nie była zatrudniona przez stronę odwołującą się.

W okresie od listopada 2011r. do lutego 2016r. P. M. była członkiem Rady Nadzorczej (...).

W związku z wykonywaniem umowy o pracę P. M. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i z tego tytułu zostały odprowadzone składki na ubezpieczenia społeczne w niepełnej wysokości.

Wynagrodzenie z tytułu zawartej umowy o pracę wypłacały Centrum (...), następnie R., a w końcu Spółka z o.o. (...) +H.+B.+V. z siedzibą w O..

W związku z wykonywaną pracą P. M. podpisywała listy obecności, a urlopy uzgadniała z A. G. (1), który także był zatrudniony w tych spółkach pełniąc jednocześnie funkcję prezesa zarządu (...).

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej wskazał na treść art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1 i art. 8 ust. 1 ustawy

z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a także art. 22 § 1 kp i art. 23¹ § 1 i § 2 kp i stwierdził, że spór dotyczył objęcia P. M. ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym w okresie od 1 września 2011r. do 30 listopada 2012r. w (...) S.A. w G..

Podał Sąd, że z przeprowadzonego postępowania dowodowego, którego organ rentowy na żadnym etapie nie kwestionował, wynika, że P. M. podjęła pracę i wykonywała ją zgodnie z zakresem obowiązków w okresie od 1 września 2011r. do 30 listopada 2012r., będąc zatrudnioną w Centrum (...), (...) Sp. z o.o. i (...) (...) +H.+B.+ (...) Sp. z o.o.

Stwierdził Sąd, że powoływane przez organ rentowy i pełnomocnika syndyka orzeczenia Sądu Okręgowego w Olsztynie i Sądu Apelacyjnego w Białymstoku zapadały w zupełnie innym stanie faktycznym.

W rozpoznawanej sprawie bowiem P. M. nie była przekazana Centrum (...), (...) Sp. z o.o. i (...) (...) +H.+B.+ (...) Sp. z o.o. na podstawie art. 23⁽¹⁾ kp.

w wykonaniu umowy z dnia 1.08.2011r. zawartej z Centrum (...), czy też kolejnych umów zawieranych ze stroną odwołującą się przez (...) Sp. z o.o. i (...) (...) +H.+B.+ (...) Sp. z o.o., bowiem nigdy nie była zatrudniona przez stronę odwołującą się.

W konsekwencji Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc i art. 98 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.

Powyższy wyrok zaskarżył organ rentowy oraz zainteresowany - syndyk masy upadłości (...) (...) +H.+B.+ (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w O..

Organ rentowy zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie art. 4 pkt 2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 22 kp poprzez przyjęcie, że pracodawcą (osobą zobowiązaną do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne) dla ubezpieczonej P. M. w okresie od 1 września 2011r. do 30 listopada 2012r. nie była spółka (...) S.A. w G.,

- niezastosowanie art. 2 pkt 3, art. 8 ustawy z 9 lipca 2003r. o zatrudnieniu pracowników tymczasowych do oceny warunków przekazania (...) S.A. pracowników przez spółki

outsourcingowe Centrum(...), (...) Sp. z o.o. i (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o., na podstawie zawartych umów porozumienia oraz o świadczenie usług.

W oparciu o powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do Sądu I instancji celem ponownego rozpoznania.

ZUS stwierdził, że faktycznym pracodawcą P. M. w spornym okresie była (...) S.A.

W tym zakresie wzięto pod uwagę faktyczne warunki wykonywania pracy przez nią w tej Spółce, jak również istnienie realnego stosunku pracy w spółce zatrudniającej oraz postanowienia zawartych umów o oświadczenie usług i umów porozumienia, których stroną pozostawały obok (...) G. także Centrum (...), (...) Sp. z o.o. i (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o.

Skarżący zaznaczył, że nie kwestionuje samego faktu zatrudnienia i dalszego zgłoszenia przez powyższe spółki (...) do ubezpieczeń społecznych, lecz podnosi brak po jej stronie uprawnienia do wykonywania funkcji płatnika składek wobec niej.

Organ rentowy podał, że zebrany materiał dowodowy pozwala na ustalenie, że tylko w Spółce (...) realizowały się w całości dla P. M. przesłanki zatrudnienia pracowniczego po myśli art. 22 kp.

Z poczynionych ustaleń dowodowych, a szczególnie pozyskanej od Drugiego Urzędu Skarbowego w B. dokumentacji z przeprowadzonej kontroli skarbowej w tej Spółce wynika, że przejści do pracy u niej pracownicy spółki outsourcingowej (zwani wykonawcami) faktycznie świadczyli pracę na rzecz (...) pod nadzorem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez nią.

W świetle powyższego zgłoszenie P. M. do ubezpieczeń społecznych w spornym okresie przez spółki outsourcingu kadrowo-płacowego, nie może być traktowane jako dokonane przez podmioty uprawniony. Brak wystąpienia tego uprawnienia organ rentowy dowodził w decyzji argumentując, że nie zostało ono nabyte w trybie art. 23¹ kp.

Skarżący odwołał się także do stanowiska syndyka masy upadłości (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o., który wskazał m.in., że osoby przejmowane przez Spółkę, czy też nawet nowozatrudniane do świadczenia pracy u usługobiorców (m.in. w (...) G.) nie były w rzeczywistości pracownikami Spółki (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o. Zatrudnianie ich w tej Spółce było pozorne lub stanowiło próbę obejścia prawa. Rzekomych pracowników nie łączył z (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o. stosunek pracy, gdyż nie zostały wypełnione znamiona z art. 22 § 1 kp.

Skoro więc P. M. nie łączył z powyższymi spółkami faktyczny stosunek pracy, nie zachodziły również po ich stronie uprawnienia do zgłoszenia jej do ubezpieczeń społecznych w spornym okresie.

ZUS wskazał także, że zgromadzony materiał dowodowy dotyczący postępowań prowadzonych wobec innych „wykonawców” zatrudnianych w Spółce (...) nie pozwala na przyjęcie tezy, iż w tym konkretnym wypadku mamy do czynienia z wykonywaniem przez P. M. pracy tymczasowej na rzecz powyższych spółek, w trybie art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 9 lipca 2003r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych, gdyż pracownicy powyższych spółek, świadczyli na rzecz (...) pracę o charakterze stałym, gdzie brak jest elementu zastępstwa za nieobecnego pracownika, czy wykonywania pracy w sposób okresowy. Najczęściej byli to właśnie pracownicy Spółki (...) przejęci przez firmy outsourcingu kadrowego i ponownie skierowani do pracy na te same stanowiska, ale również pracownicy zatrudnieni bezpośrednio przez samą Spółkę (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o.

Otwartą natomiast pozostaje kwestia, czy Spółka (...) zatrudniająca pracowników na podstawie umowy outsourcingowej uwzględniała wymogi wynikające z art. 8 pkt 3 ustawy z dnia 9 lipca 2003r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych.

W ocenie organu rentowego zatrudnienie na podstawie umowy outsourcingowej (umowa kontraktowa) nie posiada pierwszeństwa przed zatrudnieniem uregulowanym przepisami o zatrudnianiu pracowników tymczasowych.

Skarżący podkreślił, że ustalony stan faktyczny pozwala na przyjęcie, iż zawarte umowy o prace nie były realizowane. P. M. nie wykonywała pracy pod kierunkiem i nadzorem zainteresowanych spółek, natomiast jej praca była nadzorowana, oceniana i rozliczana przez(...).

Zdaniem ZUS umowa zawarta pomiędzy P. M., a Centrum (...), (...) Sp. z o.o. i (...) (...)H.+B.+ (...) Sp. z o.o., były umowami nieważnymi ze względu na dyspozycje zawarte w art. 58 § 1 kc i nie wiązały ich stron.

Na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych powinno to skutkować przyjęciem, że płatnikiem składek dla P. M. była w spornym okresie Spółka (...), jako jej rzeczywisty pracodawca.

Z kolei syndyk masy upadłości(...) (...)H.+ B.+ (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w O. zarzucając błędne ustalenie przez Sąd, że pomiędzy P. M., a Spółką istniał stosunek pracy w sytuacji, gdy nie były spełnione żadne przesłanki ku takiemu uznaniu oraz, że taki stosunek pracy nie istniał w spornym okresie pomiędzy nimi - wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz zasądzenie od Spółki (...) na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania za obydwie instancje lub ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Bielsku-Białej do ponownego rozpoznania.

Zdaniem skarżącej zaskarżony wyrok został oparty na błędnym ustaleniu, jakoby P. M. była związana z nią stosunkiem pracy.

Nie były bowiem spełnione przesłanki określone w art. 22 § 1 kp P. M. wykonywała pracę nie na rzecz Spółki (...) (...)H.+ B.+ (...) Sp. z o.o., lecz wyłącznie na rzecz (...) S.A. Skarżąca nie prowadziła bowiem żadnego zakładu pracy w G., ani w okolicy.

P. M. pracowała wyłącznie pod kierownictwem (...), gdyż zainteresowana nie miała na tamym terenie w ogóle żadnych rzeczywistych pracowników.

Podaje nadto, że wynagrodzenie pracownikom wypłacała z reguły nie ona, tylko inna powiązana z nią spółka. Wypłata wynagrodzenia następowała po otrzymaniu zapłaty od (...) S.A., bo zgodnie z łączącą je umową, powinna jej płacić z góry należności na poczet wynagrodzeń pracowników.

Podkreśliła, że nie ponosiła żadnego ryzyka gospodarczego w zatrudnieniu P. M., a nadto nigdy nie poszukiwała ona pracy u niej, tylko w (...).

Skarżąca podniosła również, że P. M. nie można traktować jako pracownika tymczasowego w rozumieniu ustawy z dnia 9 lipca 2003r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych.

W tym zakresie odwołała się do swojego wcześniejszego pisma procesowego.

Zdaniem Spółki (...) (...)H.+B.+V.

Sp. z o.o. zatrudnienie P. M. u niej było zatem nie tyle pozorne, co nieważne jako zmierzające do obejścia prawa, a celem takiej konstrukcji było unikanie przez rzeczywistego pracodawcę ((...) S.A.) opłacania ciężarów finansowych związanych z zatrudnieniem pracowników (podatku dochodowego oraz składek na ubezpieczenia społeczne).

Odwołała się również do wcześniej wskazanych wyroków sądów powszechnych,

a także do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2016r., sygn. I UK 28/15.

(...) S.A. w G. wniosła o oddalenie apelacji organu rentowego i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja organu rentowego zasługuje na uwzględnienie.

Spór w rozstrzyganej sprawie dotyczył oceny, czy zainteresowana P. M. w okresie od 1 września 2011r. do 30 listopada 2012r., podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym określonym w art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2016r., poz. 963 ze zm.) jako pracownik płatnika składek - (...) S.A. w G..

Z treści art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 13 pkt 1 tej ustawy wynika, że osoby fizyczne będące na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej pracownikami podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu

od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania. Płatnikami składek w stosunku

do nich jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a). Z kolei, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika (z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a) uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Przepis ten odsyła więc do przepisów kp, a w szczególności

do art. 22 § 1, w myśl którego przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, w miejscu i czasie wyznaczonym przez niego, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem.

Ze wskazanych przepisów wynika, że obowiązek pracodawcy polegający na dokonaniu zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego dotyczy zatrudnionych pracowników. Powstaje on jedynie wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany.

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że podstawę

do objęcia ubezpieczeniami społecznymi stanowi nie samo formalne zawarcie umowy

o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, czy wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy wynikających z art. 22 § 1 kp. Istotne jest więc, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych,

a okoliczności wynikające z formalnie zawartej umowy o pracę nie są wiążące

w postępowaniu o ustalenie podlegania obowiązkowi pracowniczego ubezpieczenia społecznego (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 lutego 2008r., sygn.

II UK 122/07, LEX nr 448905; z dnia 24 lutego 2010r., sygn. II UK 204/09, LEX nr 590241; z dnia 19 października 2007r., sygn. akt II UK 56/07, LEX nr 376433; z dnia 13 lutego 2012r., sygn. akt I UK 271/11, LEX nr 169837 oraz z dnia 18 maja 2006r., sygn. akt

II UK 164/05, LEX nr 192462).

W ocenie Sądu Apelacyjnego zebrany w sprawie materiał dowodowy dawał podstawy przyjęcia - odmiennie niż uczynił to Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej - że płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne za P. M. w okresie od 1 września 2011r.

do 30 listopada 2012r., powinna być (...) S.A. w G..

P. M. pomimo, iż w tym czasie miała formalnie zawarte umowy o prace

z Centrum(...), (...) Sp. z o.o. i (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o., to faktycznie wszystkie elementy stosunku pracy były realizowane w stosunku do (...) S.A.

Praca była bowiem wykonywana na rzecz tej Spółki, w czasie i miejscu wyznaczonym przez nią, a nadto pod jej kierownictwem.

Wskazać w tym miejscu należy, że prezesem zarządu Spółki (...) jest A. G. (1), któremu faktycznie P. M. podlegała w trakcie całego okresu zatrudnienia.

Podkreślić należy, że A. G. (1) dokonywał naboru pracowników do pracy w (...) S.A.

Wprawdzie z jego wyjaśnień wynika, iż czynił to jako pracownik zatrudniony na stanowisku dyrektora w (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o., do której (ostatecznie po kolejnych zmianach podmiotu przejmującego) zostali przekazani w trybie art. 23¹ kp pracownicy (...) S.C. A. G., T. K. (przekształconej w dniu 20 października 2011r. w (...) S.A.).

Przejęcie w tym trybie samych pracowników (...) G. w drodze kolejnych porozumień zawieranych przez nią z Centrum (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. i (...) (...) + H. + B. + V. - bez przejścia zakładu pracy - było niemożliwe. Tym samym pracodawcą tych pracowników nadal pozostawała Spółka (...).

Oznacza to, że A. G. (1) dokonując naboru pracowników formalnie w imieniu (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o. do pracy w (...) S.A., faktycznie czynił to jako prezes tej Spółki.

Również mechanizm rozliczania między Spółkami wskazuje, iż faktycznie wynagrodzenie za pracę było realizowane przez Spółkę (...). To ona bowiem zatwierdzała listę obecności, na podstawie której sporządzano listę płac stanowiącą podstawę do wystawienia faktury za świadczone przez (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o. usługi.

W świetle przedstawionych okoliczności zasadnym zatem było przyjęcie, że płatnikiem składek za P. M. w okresie od 1 września 2011r. do 30 listopada 2012r. powinna być (...) S.A., w której doszło do faktycznej realizacji wszystkich istotnych elementów stosunku pracy między tymi stronami.

Mając powyższe względy na uwadze skoro apelacja organu rentowego okazała się zasadna, Sąd II instancji na mocy art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Natomiast apelacja syndyka masy upadłości (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w O. podlegała odrzuceniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego skarżący nie jest bowiem stroną w rozumieniu art. 477¹¹ § 2 kpc.

Zgodnie z tym przepisem zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Zainteresowanym jest zatem ten, czyje prawa lub obowiązki w sferze ubezpieczeń społecznych zależą bezpośrednio od rozstrzygnięcia sprawy (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2006r., sygn. III UZP 4/05, OSNP 2007 nr 3-4, poz. 51 i z dnia 12 grudnia 2011r., sygn. I UZP 6/11, OSNP 2012 nr 9-10, poz. 122 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28 października 2004r., sygn. II UK 66/04, OSNP 2005 nr 10, poz. 149; z dnia 10 stycznia 2006r., sygn. I UK 121/05, OSNP 2006 nr 23-24, poz. 364; z dnia 4 października 2007r., sygn. I UK 137/07, OSNP 2008 nr 23-24, poz. 356; z dnia 5 czerwca 2007r., sygn. I UK 8/07, OSNP 2008 nr 15-16, poz. 228).

O tym, czy konkretna osoba posiada status zainteresowanego ze względu na przedmiot postępowania w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, przesądza nie jej subiektywne przekonanie, ale obiektywna okoliczność, że w danym wypadku prawa lub obowiązki tej osoby „zależą” od rozstrzygnięcia sprawy. Rozstrzygnięcie sprawy powoduje

bowiem zmianę w sferze prawnej zainteresowanego. Może ona polegać na zyskaniu prawa, bądź jego utracie, albo na pojawieniu się powinności, ewentualnie jej wygaśnięciu (v. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2008r., sygn. I UK 79/08, OSNP 2010 nr 7-8, poz. 99). A zatem wskazany w omawianym przepisie związek zależności musi mieć charakter bezpośredni,

co oznacza, że z samej mocy wydanej decyzji muszą płynąć dla zainteresowanego prawa lub obowiązki wynikające z prawa ubezpieczeń społecznych, które mogą być podtrzymane

w wyroku sądu ubezpieczeń społecznych przez oddalenie odwołania (art. 477¹⁴ § 1 kpc) bądź też uchylone przez zmianę decyzji (art. 477¹⁴ § 2 kpc). W konsekwencji tylko wtedy, gdy wynik postępowania prowadzi do stworzenia indywidualnej normy prawnej oddziałującej

nie tylko na adresata decyzji, lecz także na inny podmiot, można uznać, że prawa lub obowiązki tego podmiotu zależą od rozstrzygnięcia sprawy.

W takiej właśnie sytuacji występuje bezpośrednia zależność, o której mowa

w art. 477¹¹ § 2 kpc. Tak jest w szczególności w przypadku decyzji ustalającej pracowniczy tytuł ubezpieczenia społecznego skierowanej do płatnika składek, która wprost kształtuje sytuację prawną pracownika (ubezpieczonego).

Wymagany przez art. 477¹¹ § 2 kpc związek bezpośredniej zależności między wydaną decyzją a prawami i obowiązkami danego podmiotu dotyczy wyłącznie osnowy decyzji, nie zaś z motywów przedstawiających ocenę prawną ustalonych okoliczności faktycznych.

Zauważyć należy, że z decyzji ustalającej podleganie danej osoby ubezpieczeniom społecznym jako pracownik wynikają prawa i obowiązki w zakresie: zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, przebiegu ubezpieczeń społecznych oraz ustalania wymiaru składek i ich poboru (art. 83 ust. 1 pkt 1-3a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) i dotyczą one odpowiednio ubezpieczonego i wskazanego w decyzji płatnika składek.

Z perspektywy obowiązków przypisanych płatnikom składek przez tę ustawę, decyzja taka rozstrzyga wyłącznie to, czy dany podmiot jest płatnikiem składek (pracodawcą) a nie to, czy jest nim (lub nie) inny podmiot. Jest tak nawet wtedy, gdy w motywach rozstrzygnięcia (uzasadnieniu decyzji) ocenia się status prawny innego podmiotu.

Zatem warunkiem uzyskania statusu zainteresowanego (strony postępowania)

na podstawie postanowienia sądu jest bezpośrednio oddziaływanie rozstrzygnięcia w danym postępowaniu na prawa i obowiązki podmiotu wezwanego do udziału w sprawie.

Dla uzyskania prawa do bycia stroną nie wystarczy zatem sam akt procesowy sądu, ale konieczne jest spełnienie przesłanek kreujących status zainteresowanego. Dlatego formalna decyzja sądu tylko wtedy wywołuje przewidziane w niej skutki (nabycie statusu zainteresowanego jako strony określonej w art. 477¹¹ § 1 kpc), gdy ma oparcie w bezpośredniej relacji między przyszłym rozstrzygnięciem, a sferą prawną wezwanego podmiotu. Stąd też wadliwe postanowienie nie może wywołać skutku procesowego i uczynić podmiot nieuprawnioną stroną postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2017r., sygn. I UK 279/16, niepublik.).

W konsekwencji uznać więc należało, że syndyk masy upadłości (...) (...) + H. + B. + (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w O. nie ma przymiotu zainteresowanego, a tym samym nie jest stroną postępowania. Jego apelacja jest zatem niedopuszczalna i podlegała odrzuceniu (art. 373 kpc w związku z art. 370 kpc).

/-/SSA J. Ansion /-/SSA J. Pietrzak /-/SSA T. Szweða

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek